

Szerdán.

Politikai, tudomány-, művészeti folyóirat Ismertető gazdasági társaságával és havi literatúrájával minden héten kétszer két két íven jelen meg.

VILÁG

Martius 24-án.

Világ és Ismertetőre előfizethető helyben Havasi utcában a fekete elefánta 2ik emeletben félévre 4fr Postán 4 fr. 48 kr., egy sor hirdetés 3 kr. pengő.

BORSOS szerkesztő tulajdonos.

Társ szerkesztő VAJDA.

Világ politikai és **Ismertető** gazdasági lapjainkra az előfizetés évnegyedre is elfogadtatik 2 frt 30 kr. pengőjével. — Jelentjük egyszersmind, hogy a szerkesztőség eddigi lakát most legközelebbi szent György napra a barátok piacán Kecskeméti és aranyhimző utcára 410dik sz. alatt szolgáló sarokház második emeletébe teendi át.

Belföld.

Ő cs. kir. főhercegsége — a Nádor — a pestmegyei tisztújítást fenséges személye elnöklete alatt majus 5kén tartandja meg.

Ő cs. kir. ap. Fölsége Ruttkay Károly turócsmegyei helyettes alispányt s Hendrey Pál aradmegyei táblabíró kir. udvarnok czímmel méltóztatott legkegyelmesebben földsiszesíteni. — Szilassy József királyi helytartósági fogalmazó-gyakornokot ugyanazon kormányzék tiszteletbeli fogalmazójává méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. — Ruszek József kanonokot s a monostori Boldogságos Szűz Máriától nevezett apátot pápai főesperessé, Nemeskéri Kéry János veszprémi plebánost s a lucentiai B. Sz. Máriától nevezett apátot segédsi főesperessé, Szűcs István attali plebánost pedig a veszprémi székeskáptalan kanonokjává méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. —

A nm. magyar kir. udv. Kamara a kir. ügyigazgatóságnál megürült két járulnokságra Weninger Mátyást és Sági Danielt nevezte ki; Kovássy Károly marmarosi sószállító-tisztet ugyanottani fő sószállító biztossá mozdítá elő; Rainis József tárkányi ellenörködő sómázsamestert hasonló rangban a szatmári kir. sóhivatalhoz tette át (saját kérelme következtében), helyébe pedig Árva János cs. kir. nyugalmazott s pesti sötiszi gyakornokot alkalmazá — Köhler Károly rudersdorfi harminczad utlevélvizsgáló nyugalmazott. — A hradeki kir. kam. beszédőhivatal írnoka Markotányi Imre febr. 18kán meghalálozott. H—k.

Hazai tájképek. (Nemes és nemtelen.) Mikor a „nemes és nemtelen” szavakat kimondjuk, akkor a többek között hazánk képét is láthatjuk, érthetjük alattok; mi úgy, mint isten megteremte bennünket, elsőtül az utolsóig nemesek vagy nemtelenek vagyunk. Mi különbség van e két osztály között, fölösleges elmondanom. Azt mindenki tudja, hogy az egyik olly meztelen születik mint a másik, a földből táplálkozik mint a másik, a földre visszatér mint a másik és míg teste porhad mint a másiké, addig lelke tettei jutalmát reméli vagy rettegi aratni egy ismeretlen hazában, mellyről sem a természetleírás sem a krónikák mitsem mondanak. Ott tehát, hol a természet kezeiből kijönnek, hol e nagy anya karjai között vannak, s hol ismét kebelébe vissza térnek, semmi különbség nemes és nemtelen között. E különbséget nem fejtheti meg az ember a föld alkattal, nem a természet törvényeiből, nem a csillagokból, nem az észtanból. Ennek forrása a történeten, az emberi bohóságok e nagy raktára, mellyből legtöbnyire azt tanulhatjuk, hogy így sem, amúgy sem jó cselekedni.

A nemesség és nemtelenség a jogviszonyok bonyolódásából vette eredetét. A természeti állapotbeli ember nemis nemes, nemis nemtelen, hanem szabad, legalább szabad testileg, ha lelke a tudatlanság békóiban szenved is. Ezen szabad viszony addig ferdült az emberek között míg utóbb ur és rabszolga állottak elő, amaz független ur eme fölött. Amazok egyeteme ugyan azon országban a nemességet képzé, emezek a nemtelenek, parasztok rabszolgák valának. Ezen viszony Európában már rég elérte tetőpontját s visszaindula az igazság tetőpontja felé, de a többi világrészek még igen hátra vannak s Amerikában is feketének születni annyi mint nemtelenség, rabszolgáság bélyegét hozni magával a világra.

A nemességről jelen korunkban is sokféle balfogalom uralkodik. Vannak kik azt vélik, hogy nemesnek lenni annyit tesz, mint senkitől sem függeni, még a törvénytől sem, joggal birni arra, hogy törvényeket alkossunk, mellyeket megtartani eszünkbe sem jut, különböző törvényeket magunknak, különbözőket másoknak; hivatkozni hetvenhetedik öregapánk kardjára, melly szolgálatot tévén a hadakban, minket följosita közterhekhez nem járulni, nemis védni többé új rendszer következtében a hazát, ellenben kinek apjai hődoltak vagy utóbb a kutyabört elveszték, azok mint nemtelenek le-

gyenek jogatlanok . . ne álljon előttök nyitva semmi magasra vezető pálya, fizessenek azon uton mellyet csináltak, adjanak katonát és tartsák azt, fizessék a törvényhozót, a bírót, és mind azt, mi leginkább nemes által használtatik. De vannak a történetnani nemesek között is, kik vagy egészen, vagy legalább sok tekintetben ellenkezőleg gondolkoznak. —

Kit mond az én észtanom nemesnek? — Ez igen megválogatja férőjét. Nemes, az ki saját hasznát a jognak veti alája, az isteni jognak, melly csak boldogságot akar és tud alapítani a földön. Nemes az, ki embertársát magához hasonlónak vallja, elsőbbséget értelembe, szorgalomban, erkölcsösségben keres, a jobbakkal versenyez, a gyöngébbeket magához emeli. Nemes az, ki hazáját szereti, a szeretett hazának örömeit áldozik és mindent inkább elszível, mint azt, hogy azok táplálják talán a hon-anyát, kiket ez édes gyermekeink alig mondhat, s kik őt sok tekintetben mostoha anyjoknak nevezhetik. Nemes az, ki nemzete dicsőségét magáénak nézi, e dicsőségért mindent tesz, egységet ohajt, egyenlőséget pártol s az igazságot szóval tettel követi. Nemes az, ki önszorgalmából akar élni, s a mások izzadásából élősködést megveti. Nemes az, ki nem törődve a kis hasznokkal jobbról s nem tartva a fájdalmas érintéstül és veszteségektül balról, szeméit az igazságra függesztve halad, s utja egyenes, járása ingadatlan. Nemes az, ki a jogban él és a jogban hal.

A nemtelent, e gyávat nem kell festenem; rá ismertek piszkos haszonleséséről; látjátok őt elvonulni a kor mozgalmaitul és sokszor szabadalmak rongyai között tengeni, irigyen, soványan és vázhoz hasonló rémalakban. Fussatok tőle a nyomorultul.

☞ R. Komárom. Ugy hiszem, nem igen kell mutogatni, mikép a koldulásnak nyilvánossága nemesak az uton-utfélen megrohant adakozóknak okoz kellemetlenséget, hanem lélektani szempontból tekintve, egy pár napi keserves szokás által olly arczatlanságra is nyújt alkalmat, mi a betanultan és a gépszerű elővakogott kéregetésnek többnyire már hazug és vétkes kifejezésévé fajulván — a koldusoknak ekkint csudálatos haladásban növekedő száma a közállományra nézve mindig károsabb s veszedelmesebb leendő. Mind ennek egy országosan jól intézett rendőrség, melly a nyomort nemesak rongyaiban, de szülő okaiban is figyelemmel tartja — egyenesen véget vehetene; de ma már a szeretet és irgalomnak eredetileg tisztán fölfakadt érzete is körülmények- s izgató befolyásoktól várja valóságát, s ez oka, miért áldozatink nagy részét nem egyenes, s ritkán közvetlen adakozás, hanem többnyire saját mellékes hasznaink szülik. — Bármi legyen azonban indító szere, csak a cél, a jótét üdvé ne hiányozzék, mindenkor édes örömmel szövöm a szenvedő szegények hálájába saját hála-szavamat is. E szempontból pendült meg egy tánczvigalom eszméje, mellynek ékművek sorsjátékával összekötött egész jövedelme a Komárom városában maig is divatozó házi nyilvános koldulás megszüntetésére alaptökéül szolgálván, a városi lakosok további adakozásiból, kamatozó tőkévé válhassék. Ennek elintézése azonban a ns város tisztelt tanácsától függvén, s remélve is e saját keble ügyének meleg és czélszerű emelését, röviden itt csak a f. év majus 2kára tűzött tánczvigalmat említem meg, melly a m. főispány ur szives engedelmé szerint a ns megye teremében tartatandik; minélfogva a már nyomtatott iveszkék által fölszólított vagy szólítandó nemes keblü hölgyek, ajánlataik- vagy készítményeiknek f. év apr. 26káiig leendő beküldésére nyilván és tisztelettel kéretnek, egyszersmind az emberiség e szent ügyét minden felebarát szives figyelmébe ajánlván. — Sors- és belépti-jegyek (amaz 20 s ez 48 pengő krajczáron) tekintetes Závody Ferencz megyei számvevő s táblabíró urnál, ugy szinte a közlönél is mindenkor kaphatók. Beöthy Zsigmond m. k.

(Hirlapi kivonat.) Pozsony mart. 9. Ballus tanácsnok ur fölszólítása egy Pozsonyban állapítandó takarékpénztár ügyében

nem hangzott el viszhang nélkül; sőt inkább a körülmények arra mutatnak, hogy a derék férfi szavait egészen tudják méltányolni azok, kiknek a minden jó s hasznos terjesztése hatalmukban áll, s ezt tenni akarják is. A helybeli casinói választottság gyűlésében fölvetvén e tárgy, reá nézve következő határozat alakult: kik a tervezett eredménydus s az eddiginek elmultával szükségét érzető takarékpénztár itteni alapításán együtt munkálni s így polgártársaik mind anyagi mind szellemi javát és előmenetelüket elősegíteni, valamint is ezen már több közhasznú intézetekkel földíszített várost még egygyel gazdagítani elhatározzák magokat — különbség nélkül, akár tagjai legyenek az egyesületnek, akár nem, az illy együttmunkálásra, folyó év mart. hó 21dik napjának reggeli 10 óra a casinói egyesület termeibe tisztelettel meghívotnak. — Folyó eszt. Hirnök 1ső számában jelentették, miszerint John Andrews új gőzhajózási társaságot alapítandó a Dunán. Azonban, mint már bécsi levelezőnk jelenté (Hirnök 18. szám.) az érdemes vállalkozó aligha egy hamar kivihetendi jótékony tervét. Sokan vannak honfiaink közt, kik nemzeti boldogságunkat egyedül intézményeink szellemi kifejlésétől várják, mi gyakran tévutakra vezet azokat, kiknek polgártársaik boldogsága különben szívükön fekszik. E megjegyzést azért tesszük, hogy hazánkfiaiban, tehetségünk szerint, nagyobb részvétet gerjesszünk minden olly vállalatok iránt, mellyek statusgazdaságunkat és gazdálkodásunkat csak némiképp is emelhetik; mert többször nyilvánított elvünknel fogva úgy vagyunk meggyőződve, hogy a szellem egyesülve az anyaggal mindent tehet, míg elválasztva, tulságoknak nyit tárt utat, mellyeknek, bármely részről eredjenek is, ellenségei vagyunk. — H-k.

Aranys-Maróton tavaszelo 1—4 tartotta ns Bars megye közgyűlését, mellyben fölolvastatván a vegyes házasságok ügyében érkezett megyei levelek, az 1647: 14dik t. czikk alkalmazása ellen 41, mellette 17 szónokla. Ez után határozatott: hogy mihelyt illy vegyes házassági eset fordulna elő, azt az illető prot. lelkész a t. vármegyének mindjárt hirül adja, erre sz. bíró fog kiküldetni s a házasságot arrul biztosítani, hogy házasságuk mind egyházi, mind világi hatóság előtt érvényes, törvényes s teljes erejű, s ezután fog következni a még főállandó törvényszék által az 1647: 14. t. cz. alkalmazása. — (Győrmegei hírek) A magyar színészetet biztositó egyesület télhó 23kán tisztválasztást tartott: elnök lett Bezerey Ignác, alelnök Steffanits József; — Az olvasó társaság táncvizalma télutó 3kán tartatott a megyeház teremeiben: mintegy 600 vendég volt jelen. Tavaszelo 1sőjén kezdődtek közgyűlési tanácskozásink. Megemlést érdemel a zsidó vallás türelmi adójairánti határozat A közvélemény azon elvből, hogy a vallás mindenkinek belmeggyőződése, mellytől senki adózni nem tartozik, a türelmi adót megszüntetni kéri. —

Nyitra n tavaszelo 10kén. Folyó hó 1én és következő napokon megyénk évnegyedi rendes közgyűlésén a hazát jellemző feszültségben tartó vegyes házasságok ügye ismét szönyegre került. A hosszas és érvényes vitáknak, mik egy albion meeting jellemét viselik, egész foglalatját adni, tul van e lapok szűk körén, délutáni 4 óra tájban a hatalmas 'maradjon' és 'ne maradjon' közti kiáltozás szünni nem akarván, a szavazók száma szaporodott, a tanácskozások esti 6 óráig terjedvén, s a följegyzettek közül még sok a tárgyhöz szólani akarván, folytatásuk más napra halasztatott. Martius 2kán a tanácskozás folytatvatván, szembetünt a baloldaliaknak erősülte. A jobboldal részéről a tegnapiakkal együtt 23, a baloldallal 43 szónok illő dísz és csenddel kihallgatvatván, az elnök kijelentése, miszerint, a szólók többsége oda járul, hogy az előtti végzés egész kiterjedésében maradjon meg, öröm-rivalgást fakasztott.

A Duna-gőzhajózási társaság ülésében az igazgatóság felszólította a jelenlevő részvényes urakat, hogy egyikök azon kimondott ohajtása fölött, miszerint semmi fölösleg kiosztás ne rendeltessek el, fölkeléssel határozzanak. Miután erre csak a részvényes urak kisebb része emelkedék föl, s a kiadandó osztalék mennyisége iránt is több különböző vélemény nyilatkozék, tehát egyedi szavazásra került a dolog, következő eredménnyel: 53 szózat minden részvény után 5 pgó frt osztalék mellett nyilatkozott, 4 szózat 10 forintnyit kívánt, 41 pedig minden osztalékot elhagyatni ohajtott. Ennek következtében határozattá lön, hogy fölös osztalékul minden részvény után 5 pgó forintjával 31,500 frt fizetessék ki, és csak 57,960 frt 23 kr. adassék a tartaléklap II. számú rovatához, azon 89,160 frt 23 kr. mennyiségből, melly az 1840iki nyereség-fölöslegből, a 19 sz. alatti jelentés szerint, e rovatra határozatott. — Egyhangulag határozatott, miszerint a kinevezendő választmány egyszersmind fölhatalmazva legyen a már meghatározott hajószaporítás iránt az igazgatósággal tanácskozásra, annak eszközözlésire, s az erre szükséges pénzerőnek a társaság rovására megszerzése iránt minden alkalmas és czél szerű eszköznek azonnali foganatosítására. — Coloredo-Mansfeld Ferdinand gr. ur szót emelt, legforróbb háláját nyilvánítva a társaságnak Benvenuti J. B. iránt fáradhatlan munkásságáért, mellyel a társaság vállalatát alapítása óta vezérlé, egyszersmind azon legforróbb kívánatát s kérelmét fejezvé ki a társaságnak, hogy Benvenuti ur az igazgatásból ne vonja ki magát, s azt legalább

még egy évig folytassa. Benvenuti ur válaszóla, mikép az illy kitévő társulatból kilépnie, visszavonulnia igen nehezeére esik; de mivel egészségi tekintetek kívánják, hogy magának némi munkássági könnyebbülést szerezzen, kérelmét megújítani kénytelen az új igazgató választása iránt, örömmel jelentvén magát késznek, ha kívánatik, utódjának több hónapig a vállalat minden részleteiben kalauzál szolgálni.

Baja. Az újoncz ajánlatból 1624 esvén Bácskára, e nagyszámú ifjuság kiállítására középonti választmány nevezetett ki, melly az összeírás rendjét és módját szabályozza. E megyei utasítás következtében összpontosúl: 1. a törvényhatóságok czél szerű hirdetévények által a lakosokat arrul tartoznak fölvilágosítani, hogy a jelen rendeletek egyenesen saját javokat s könnyebbségükre irányoztatvák, járásbeli szolgabíró urak szállítsák föl a lelkészeket: hogy e rendeleteket az egyházakban összegyűlt népek kihirdetni s kellőleg megmagyarázni siessenek. 2. A nép összeírásán alapulván az újonczok számának adása, a választmányra bizott: hogy az illető előjárók által immár tett összeírások iránt helyről helyre próbát tevén, a tökéletlent igazítsa ki, a jót hitelesítse s megtekintés végett a középonti választmánynak küldje be. 3. Minden helyre kivett újoncz-szám sorshuzás után még félannyi számmal szállitassék Zomborba a középonti választmány elibe. A sorshuzási szám szerint, mint az összeírás történt, legnagyobb nyilvánossággal vitessék véghez, s a mint valaki sorsot húz, azt tüstint a működő választmány általveendi, jegyzőkönyvébe irandja, melly a választmányi egyedek aláírásával hitelesítendő. A találó sorsot húzó ifjak Zomborban lesznek megvizsgálndók. A megnem jelent szökevények nemcsak meggyezerte, de országszerte is fölkerestetendők. J-r.

☉ Lássunk egy Erdélyi megyegyűlést is és figyeljünk, mi különböző tárgyakkal és eszmékkel foglalatoskodniak ott. A „Mult és Jelen” írja. Küküllő vármegye m. febr. 25kén és következő napokon tartá Dieső Sz. Mártonban közgyűlést, főispán gr. Haller Ignác es. királyi kamarás előlülése alatt. A Rendekek többi tárgyak között tisztujtítás végett is lévén összehiva, fölolvastattak az 1833dik év óta annak végbevitelére és fölküldési módja iránt költ fölsoőbb rendeletek; mellyekre az elnök kijelenté, hogy a tisztujtítást azok szerint kívánván végbevitetni, a candidatiót azok értelmében teendi-meg, s az 1834iki választás következtében, a fölsoóbség által megerősített pénztárnokok helyébe másokat nem fog candidálni. A Rendekek nagyobb része ragaszkodott a választásra nézve már régebben kifejtett nézeteihez, határozataihoz, s a legközelebbi orszüggyslésről ő fölsoége elibe terjesztett fölírásbani elvekhez, s a törvény szerint hathatósan sürgette a tisztek közsoónséges lebusuzását. Az elnök nem állott-el a fölsoóbb rendeletek megtartása iránti nézetétül; de a Rendekek többsége által ösztönözött tisztség, fölingerelt becsületézeténél fogva a lemondásra kész volt, és így a helyettesítés megszúntetése tekintetéből határozattá lön: hogy bár minő helyettesítés szerinti hivatalt a megyében elfogadni ne lehessen. Erre — lebusuzván már a tisztek — fölsoóllatott az elnök a candidatiót megtenni. Ki azt csak olly fölitél alatt ajánlván, ha a rendekek mind a választási, mind a fölküldési módra nézve alkalmaztatni fogják magokat a fölsoóbb rendeletekhez: az elkeseredés magas fokra hágott. Történt egy megyei tisztviselő lakának e közben porrá égetése (melly időben, s kinek tulajdonítható okból? tudósítónk nem irta meg); s ez eset megdöbhenté a Rendekeket, a főispán állhatatos vonakodása a kívánság szerinti candidálástul pedig abba a kéntelenségbe vitte, hogy a lebusuzott tisztviselőket következő legelőbbi közgyűlésig még meghagynák. A székező bírákat sem választák meg, bár az minden tekintetben csak a Rendekek jogaihoz tartozik, az elnöki nézet szerint is, hogy ez által annál hamarább eszközözlhessék választási jogaik megállított elvök és nézeteik szerinti gyakorolhatását. Ezt kéro fölírásokat egy 7 személyből álló küldöttség által határozzák a királyi fölkormánysszék eleibe terjesztetni. Így három napi vitatkozás után is egybegyűlésök czélját el nem érve, azt nem teljesítve oszlának el a Rendekek.

Kolozsvár. A választott eskütt közsoóság gyűlésében mart. 9kén vál. polgár és kereskedő Szábel Menyhárt által egy nevezetes javaslat tétetett t. i. hogy Kolozsvárt állitassék országos gyapjuvásár. Ezen hasznos javallatot a v. közsoóság készséggel fogadta, hogy a vásárnak e szerinti megengedését a felsöóbségnél sietőleg eszközölje ki, hogy még az idén létesülhessen. H. H.

A Pesti Hirlap és Jelenkor szerint a surányi sirboltbani borzasztó eset (lásd Világ 19. szám 75. lap) költemény, következőleg nem is eset.

Pesti medárd vásár. Minden hitelt érdemlő kutföbül értjük, hogy a pesti medárd vásárnak nyolcz nappal hátrább tétele ez idén foganatba nem megy, minthogy az előleges értesítésre fölsoóllított szomszédmegyék választleveleinek leendő késedelmé miatt az országszertei hivatalos hirdetévény is olly későre maradhatna, hogy e miatt a kereskedésben némi zavar történhetnék. P. H.

Pest t...
vetkező tárg...
kezett pály...
vénytudomán...
mondatos lev...
lyázásra. Te...
zonságul, h...
való hogy a...
gazdaság me...
moru dráma...
kor tanulunk...
levele olvast...
Academiánk

A gyög...
a vegytan...
clismerésül...
tisztelék meg...
tan dícsértő...
ven nyomatv...
tűnő. —
A pesth...
után, s alig...
sülés ismét...
állítva.

A cs. ki...
nézve ez idén...
tul Pestig...
forintot, ez...
frot, most fi...
zetett 12 frt...
10 frt 30 kr...
Pozsonyig...
dik helyért fi...
zetett az első...
tett 6 frtot, n...
a hivatalosan

A gőzh...
April hónap...
— Érkezik...
Pestrül el...
april 5. 11...
érkezik P...
14. 20. 26k

Déli A...
pok egy sürg...
értesítették...
zendülök vez...
számos fogol...
jal menekedh

É. Amer...
tal adott péle...
fizetéseiket...
több követés...
hogy a törvé...
tse és nekiek...
vényhozás ki...
grófság nagy...
mozást rende...
ért. (Durfee...
nevű amerikai...
porti börtön...
angol ezrede...
Washington...
gyűlés tartat...
bank állítása...
testülete meg...
vetkező hatá...
haladék nélk...
nak azon hat...
désesnek...
és a congress...
szinte a mai...
nyilván és k...
egy részét t...
mányzó rend...
előlegesen is

A Fox...
folyt levelez...
vala utasítva...
gressusnak...
annak lehető...
zott választm

Pest tavaszéle 23kán. — Az Academia 22diki ülésében követező tárgyak fordultak szőnyegre: A titkokok bemutatá az érkezett pályamunkákat, mellyek számra nem kevesek. Ugyanis a törvénytudományi kérdésre 12 felelet adaték be, egyik mellett a jelmondatos levél nem volt lepecsételve s ez nemis fogadtaték el pályázásra. Természettudományi pályamunka csak 3 érkezett, tanúbizonyságul, hogy e szép tudományokkal nem igen foglalkozunk. Az is való hogy a természettudományi kérdés majd egészen átvág a közgazdaság mezejére, de fontosságra nézve magas polezon áll. Szomorú dráma 21kéig 9 adaték be, 22kén (tehát elkésve) kettő. Mikor tanulunk már meg valahára pontosak lenni? Nagy Károly azon levele olvastaték föl, mellyben jelenti, hogy Du Ponceau Péter Academiánk külföldi tagja Philadelphiában meghalt. V.

A gyógyyszerészetet tanuló növendékek Szadler József urat a vegytan helyettes, s a növénytan rendes oktatóját, érdemeinek elismeréséül haláljátok tetteleg bebizonyítandók, fátylós éji zenével tisztelék meg, az egésznek illő csendben történté, az ifjaknak méltán dícséretökre válik; sajnos, hogy a tiszteletversek némely nyelven nyomtatvák, mi jelenleg, nyelvünk haladás korában — igen kitűnő. — K. A.

A pestbudai hajóhid vasárnap azaz mart. 21kén készült el délután, s alighogy kész vala, egy nagy hajó ütközvén bele, a közösülés ismét félbenszakasztatott, most azonban már ismét helyre van állítva.

A cs. kir. szab. Dunagőzhajózás árjegyzéke az utazó személyekre nézve ez idén tetemesen leszállított. Például fölhozva Pozsony-tul Pestig a mult évben egy személy fizetett az első helyért 9 p. forintot, ez idén csak 7 forintot fizet; a második helyért fizetett 8 frtot, most fizet 4 frt 40 krt. Bécsből Pestig az első helyért fizetett 12 frt 30 krt, most fizet 10 frtot; a második helyért fizetett 10 frt 30 krt, most fizet 6 frt 40 krt. — Nem különben Pesttől Pozsonyig fizetett első helyért 6 frtot, most 5 frt 30 krt; második helyért fizetett 4 frtot, most 3 frt 40 frt. Pesttől Bécsig fizetett az első helyért 9 frt, most fizet 8 frtot; második helyért fizetett 6 frtot, most 5 frt 20 krt. A többi díjakra nézve a közösület a hivatalosan kiadott árjegyzék megtekintésére utasítjuk.

A gőzhajók elindulása Pesttől Bécsbe reggel 6 órakor April hónap 1. 3. 5. 7. 9. 11. 13. 15. 17. 19. 21. 23. 25. 27. 29ke. — Érkezik Bécsből este aprilban, ugyan a fönt kitett napokon. Pesttől elindul reggel 4 1/2 órakor Zimonyba és Orsovára april 5. 11. 17. 23. 29kén. Majus 5. 10. 16. 21. 27kén. — Megérkezik Pestre Orsováról és Zimonyból délelőtt april. 8. 14. 20. 26kán. Majus 2. 8. 14. 19. 25. és 30kán.

Külföld.

Déli Amerika. Téli 20káiig terjedő buenos-ayresi hírlapok egy sürgönyt közölnek Oribe tábornoktul, mellyben a kormány értesítették, miszerint a tábornok mult évi őszutó 28kán Lavallet a zendülők vezérét véres csatában megverte. Lavalle 1500 holtat, számos fogolyt s egész hadi podgyászát elveszté, maga is nagy bajjal menekedhetvén a veszélytül.

É. Amerikai egyesült statusok. Az egyesületi bank által adott példára a többi philadelphiai bankok is megszüntették kész fizetéseiket, kettőn vagy három kivül. Pensylvania többi bankjai erőbb követség által a törvényhozáshoz folyamodtak Harrisburgba, hogy a törvény szigorúságát a fizetések fölfüggesztése iránt enyhítse és nekik segélyt nyújtson. Általában azt hívek, hogy a törvényhozás kis jegyek kibocsátását helybenhagyandja. — Niagara grófság nagy esküdszéke M'Leod úr ellen csakugyan különnyomozást rendelt Durfee nevű ember szántsándékos meggyilkolásaért. (Durfee t. i. Caroline gőzös megégetése alkalmával Schlossen nevű amerikai véghely hajógyárában lövés által megöletett). A lockporti börtön előtt összecsedült néptömegnek nagy kedve látszék az angol ezredest előbb fölakasztani s azután hozni ítéletet fölötte. — Washingtonban Webster úr elnöklete alatt Harrisonpárt részéről gyűlés tartatott, mellyben több fontos végzések közt egy nemzeti bank állítása is kéretni határozatott. — Maine status törvényhozó testülete megint élénken foglalkozik a határkérdéssel s újabb követező határozatokat tön: „A kormányzó meghatalmaztatik, hogy haladék nélkül rendszabályokhoz lassung az angol királyné katonáinak azon határirtokruki eltávolítására, mellyet a brit kormány kérdésnek nevez ugyan, melly azonban az 1783ki egyezkedéshez és a congressus mindkét házainak 1838ban tett végzéseikhez, úgy szinte a mainei törvényhozás ismételve kiadott határozataihoz képest nyilván és kétségtelenül a statusunkhoz jogszerűleg tartozó terület egy részét teszi.“ Továbbá: „Maine status segélyforrásai a kormányzó rendelkezése alá adatnak s a fölebbi végzés végrehajtására előlegesen is 400,000 dollár rendeltetik ki a status pénzeiből.“

A Fox úr angol követ és Forsyth úr egyesületi külminister közt folyt levelezés a külügyekkel foglatkozó congressusi választmányhoz vala utasítva, melly e tárgyban télutó 13kán jelentést tön a congressusnak. Mi e jelentést nem közölhetvén egész kiterjedésében, annak lehetőségig rövid kivonatát adjuk. „A külügyekkel megbízott választmány, mellyhez az illető elnöki izenet és az angol kö-

vetteli levelezés Caroline gőzös felégetése és Mac Leod Sándor úr fölszabadítása iránti követelés tárgyában utasítaték, tiszteletteljes jelentését teszi. Caroline gőzös 1837ben elfoglaltatott s megsemmített. A választmányok oka van hinni, hogy ez eset követezőleg történt. A gőzös Wells úr buffaloi polgárnak tulajdona, 1837 télutó 29kén Buffalo városa kikötőjéből a Niagarának amerikai és egyesült statusok birtokához tartozó partján lévő schlosseri révbe vitetett. Ez úgy látszik csupán nyereszkeskedési szándékbul történt. Az akkor ott uralkodó ingerültség sok embert csodított össze, s a Caroline gőzös tulajdonosa használá az alkalmat és gőzöset Navy-Island sziget (melly akkor név szerint angol birtokhoz tartozék) és Schlosser közt kompnak használtatá. Nincs bebizonyítva, hogy Caroline fegyvert vagy hadiszert szállított volna Navy-Islandba, noha neutralis hatalmaknak háború idején is szabad tiltott árukkal kereskedni, melly esetben az illyes tiltott árukkal kereskedést üző természetesen mind áruit, mind szállítási eszközeit kockáztatja. E csempészet elleni kifogás nem mentheti egy neutralis és független hatalom birtokának megrohanását, és pedig annál kevesbbé, mivel ez esetben nemis két idegen hatalom, hanem alattvalók és felsőség közt folyt a háború, és így, ha Caroline gőzös csempészetet üzött volna is, azt olly emberekkel üzé, kik magokat ugyanazon birodalom alattvalóinak nevezék. A gőzös csak egy napig szolgálta szállító hajóul; sugyanaz nap éjelén, épen midőn csendesen a schlosseri kikötőben horgonyza, lön elfoglalva s fölégetve. Több ember orozva gyilkoltatott meg, egy legalább a fedelezeten halva találtatott. Az angol követnek tetszett Caroline gőzöst kalózhajónak is nevezni. — De a kalózsok rablók, ellenségei az emberi nemnek, lobogó és haza nélkül. Caroline ellenben, a legroszabb esetben is olly embereket szállita, kik másokat lázadásukban elősegítének s velök czimboráskodának. De ha kalózhajó volt volna is, azon perczenben, mellyben birtokunkba menekvült, fölsőbbégünk alá esett és egy földi hatalomnak sem vala többé joga azt csak illetni is. Az angol történetekben nincs szentebb tan annál, hogy bármi emberi lény lépjen Nagybritannia földjére, azt az angol törvények azonnal pártfogásuk alá veszik. Mi Angliában törvény, törvény Északamerikában is. Egy ország ellen nem lehet nagyobb jogtalanságot elkövetni, mintha birtokát megrohanják. Nagybritannia részéről sem új-York status hatóságainál, sem a középponti kormánynál nem tétettek lépések a schlosseri események elhárítására, mi által nyilván megvetés mutattaték. Mi azt reméltük, hogy e gonosz tettet talán csak egy canadai csoport követte el első ingerültségében és önvészedelemével, s imé most az angol követ kijelenti, miszerint az nyilván s olly személyek által követtetett el, kik egyenesen ő fölsége hatóságának szolgálatában voltak. Ha ez egyetlen összeütközésünk volna Angliával, talán nem gerjesztett volna olly nagy figyelmet; de Anglia majd minden viszonyaiban velünk olly követelést mutat, melly egy szabad nép büszkeségét és függetlenségi érzetét csak sértheti. Ha Anglia a béke főállását ohajtja, egy valódi politikája azt hozza magával, hogy igazságosan cselekedjék és a hozzá hasonlókat iránt olly illedelmet mutasson, minőt másoktul mindig követelt. A választmány az ügyek ezen oldalát nem sürgeti, minthogy kormányunk különben is fölvilágosítást kért e tárgyban az angol kormánytul. A válasz, úgy reméljük, kielégítő leend. Mi az angol követnek idézeteit Mac Leod ur szabadon bocsátására nézve illeti, a fenebbiekre vonatkozólag azt hiszük, hogy Mac Leod ur részese volt a büntetnek. — Ő előbb elfogatott s több tanutételek után szabadon bocsátatott. Később ismét elfogatott, s az ezuttali tanutételek ellene bizonyítván, börtönbe vettetett, mig póre lefolyand. — Mi nem rohantuk meg anglia birtokát, hogy őt elfoghassuk. M'Leod önkint mulata birtokunkban midőn elfogaték, mikint hasonló bűn esetében az egyesült statusok akár-melly szabad polgára is elfogatott volna. Nem ismerünk törvényt a népek jogában, melly valamely status becsülete és nyugalma ellen vétkező bűnöst csak azért oltalmazná fogság ellen, mivel a bűnös Nagybritannia alattvalója, vagy a bünt felsőbbek parancsára követte el. S még kevesbbé ismerünk törvényt, melly az elnököt bűnös kiadására hatalmazná! Ha a bűn nyilt háborúban követtetett volna el, úgy M'Leod ur hadi-fogolyt tekinteték és a népek joga szerint itéltetnék meg. De a bűn béke idején követtetett el új-York status becsülete és nyugalma ellen, és így a bíróság is kirekesztőleg azt illeti. Balul ismerné az kormányrendszerünket, ki azt hinné, hogy az egyesületi végrehajtó hatalomnak joga van e bíróságot gátolni. Ez az egyes statusok fölségiségének és függetlenségének teljes megszüntetése volna. (Vége kötkezik.)

A legújabb hírek télutó 20káiig terjednek. Az ingerültség folyvást nő Nagybritannia ellen. Maire státus az angolok kihágásainak visszatörlesztésére 400,000 dollár helyett egy milliót szavazott. A Times tévedésbul azt írta, hogy e somma az egyesületi congressus által szavaztatott, mi a londoni kereskedőségben nagy rémülést okozott. Maine státus senatusa s képviselő háza továbbá a státus kormányzóját oda utasítá, hogy az angol katonákat az általok megszállt helyekről eltávolítsa. Az illető végzés telve szenvedélyes kifakadásokkal Anglia ellen. A congressus képviselő házában a védelmi állapot iránti véleményadás végett a hadiválasztmányok utasítás adatott. — Az amerikai biztosok az Angliávali határvillongásra néz-

ve jelentéseket már beadák a congressusnak. — Egy új-yorki hirlap M'Leod urat röviden így említi: „M'Leodot a maga idején megfogják itélni, alkalmasint bűnösnek találni és főlakasztani.“

Spanyolhon. Madrid, tavaszelo 1jén. A kormány Espartero javaslatára elhatározá, hogy a királyné a kortesgyűlésben ne jelenjen meg és hogy nevében Victoria hercege olvassa föl a tróbeszédet. A pénzügyi miniszter nem csekély bajban van Esparteronak a Madridban és környékén lévő hadsereg számára tett nagy pénzkövetelése miatt. — Cataloniából a hírek folyvást igen csüggesztők.

Telegráf sürgöny. Bayonne mart 11kén. Gamboa pénzügyminister lemondott, s hivatalát ideiglen Ferrer ur vette át.

Madrid mart. 2kárul. Esparterohoz a neve napján az egész ott tanyázó katonai tisztikar, valamint minden magasb főtisztek és minden testületek üdvözelve járultak. Szokás ellen, felesége is jelen vala. Az elfogadás általában olyképp történt, mint királyoknál szokás. A tisztelgők egyik ajtón be a másik átellenin pedig kimentek. Ez a jelenvoltaknál különös figyelmet gerjesztett s mintha királyi méltóság iránti igényt gyanítanak benne. — Ismét miniszter változásul van szó. Belső miniszternek Sancho, törvényügyi miniszternek Cortina és miniszter elnöknek Olazaga, a pénzügyi miniszternek pedig Pio Pita-t, emlegetik kinevezendőknek. Olazaga és Pio Pita halálra gyűlölik egymást. Olazaga Esparteronak nagy kegyében áll. A politikai mezőn minden csendes. A cortes-összeülésig semmiről sem látszik aggodni. Az a közvélemény, hogy ha több kormányzó választatandék is, Espartero maga fog fő parancsnok lenni.

Nagybritánia (Parlamenti ülések.) A felső házban télutó 7kén Monucaskel gróf az északamerikai hírekre fordítá a ház figyelmét, s kérdést tön a congressus külügyi választmányának Mac Leod ur ügyébeni jelentése iránt. Melbourne lord kijelenté, miszerint az angol követtől nem érkezett még ugyan hivatalos jelentés, de a választmányi jelentés hitelességében még sem kétkedhetni. — Az alsó házban is hasonló sikerrel fordult elő e kérdés. Továbbá Keane lord nyugdíja került szőnyegre, s harmadszor is elfogadtatott. Peel Robert indítványára a vasutak tárgyában megint választmány határozatott. Russel lord az angol szegénységi törvényre nézve több módosításokat jelente be. Biztossági ülésben a hadibudgethez 82,266 ft sterling szavaztatott önkintések számára. Sir Hussey Vivian főhadi szeremester előleges költségeket indítványozza hivatala számára, mellyek a tavalyiakat 186,900 ft stggel haladják meg. A költség-tételek jobbára szavazás nélkül fogadtattak el. Russell lord a fenyítő törvények javítását tárgyzó három bill indítványozására hatalmaztatott föl. E törvényjavaslatok a halálos büntetések kevesbitésére irányozvák.

(Times.) „Örömmel értjük, hogy a főhatalmak londoni conferentiája nagy előlépést tön a kerületi ügy békés elintézésére. A juliusi kötésben részesült hatalmak egy jegyzőkönyvet irtak alá, mellyben kijelentetik, hogy ama kötés, kitűzött céljának elérése után, természetesen megszűnt. Reméljük, hogy ezt más kötés követendi, mellyben Franszthon is részt veend. Ily egyezkedés által Törökön nagy és állandó érdekei megint Europa egyesült hatalmainak fölsősége alá esnek, de Levante megbékítése még kisebb értékű leend azon kezességnél, mellyel az egyezkedés által a keresztény főhatalmak egyetértése biztosítva leend.

Hodges ur indítványára mart. 10ikén a zsidók polgári, jelesen hatósági körben hivataloskodhatása tárgyábani bill második felolvasatathatása 137 vokssal 24 ellen elfogadtatott. Ez alkalommal Sir Robert Inglis azon megjegyzésére: hogy utóbb az Izraeliták még más előjogokat sőt parlamentbeni ülést is kívánandnak, Russel lord azt nyilatkozatá, hogy ő e kérésüket is melegen pártfogolandja. — Az alsó házban Villiers ur jelenté, mikép husvét után a gabnatörvény eltörlesztésére teend indítványt.

Cardigan lord ezredes, Tuckett kapitánynyal párviala következtében a felső ház előtt „szántsándékos gyilkosság“ miatt pörbe idéztetvén, febr. 16kán a parokás lordok által a vád alól fölmentetett, minthogy a főügyvéd névtévesztés miatt nem vala képes a megsebesített Tuckettnak a tanuk által nevezett Tuckettel azonságát bebizonyítani. Az angol törvények betűszigorúsága itt kedvező alkalmat nyujtanak ő lordságuknak amaz ősi „corvus corvo non eruit oculum“ épségben tartására. —

Franszthon. (Kamra ülések). Tavaszelo 9kén a kisajátítási törvény hosszas és esigamenetű tanácskozás után a követkamra által elfogadtatott. Mart. 10kén Soult marsal az 1841ki 80,000ből álló újonczilletőség kiállítására és 500,000 franc pótlékhitelre törvényjavaslatot terjeszte elő. Villemain közoktatási miniszter a másodoktatás tárgyában törvényjavaslatot tön. 11kén a fegyveres rendőrség tartására 1,559,750 fr. rendkívüli hitel szavaztatott. A pairkamrának a gyermekek dolgozását tárgyzó törvényezikken tett módosítását elfogadták. — Delaroche ur a pairkamra által 10,000 fr. birságra és egy hónapos fogságra íteltetett.

Parisból is valósul hogy négyes szövetség új jegyzőkönyvet irt alá a keleti ügy, végelintézésére. Egy parisi levél mart. 12kén

ról a jegyzőkönyvet is közli az augsburgi hirlapban. Alírvák: Eszterházy, Neumann, Palmerston, Bülow, Brunnov és Schekib.

Figyelmeztetés. (Orosz József ur mint fordító). Az Augsburgi közönséges újság több ízben hirdeté törvényeinknek Orosz József ur általi német fordítását ezen kíséző ajánlással: „Dass nicht jeder das Talent besitzt, sich einer so schwierigen Arbeit zu unterziehen, haben die ungünstigen Kritiken einiger anderen Übersetzungen deutlich dargelegt. Herr Orosz aber, eben so gewandt in der deutschen, als vertraut mit seiner Muttersprache, vereinigt alle Kenntnisse und Fähigkeiten zu einem solchen Unternehmen. Die günstigsten Urtheile erschienen über die Vortrefflichkeit der Orosz'schen Übersetzung der Gesetzartikel, die in Wort und Sinn vollkommen (?) das Original wiedergibt, so wie auch die Brauchbarkeit der beigefügten Erläuterungen anerkannt wurde. Herr Dr. Wildner Edler v. Maithstein, der an der Ausarbeitung der Wechselgesetze bei dem Landtage so einwirkenden Antheil nahm, veridrt selbst das Manuscript, und mit Recht kann da her dieses Werk als die getreueste, vollkommenste (?), dem deutschen Idiom selbst in den technischen Ausdrücken möglichst angepasste Übersetzung Jedermann zum practischen Gebrauch anempfohlen werden“ stb. Ezen lármasajánlás után nem csuda, hogy az említett fordítás csak hamar 2dik kiadásban jelent meg, mivel a t. közönség nagy része, alkalmasint azon szempontbul is indulva, mivel Maithsteini Wildner Ignác ur — kinek hiteltörvényeink létrehozásában s azoknak magyarázásában, oly nagy érdemei vannak, hogy nálunk, ugyszólván, első auctoritásnak tartatik — a munka fölött kedvező itéletét mondá ki, — használatul csak Orosz József ur fordítását szerzé meg magának. De hogy Orosz József ur fordítása nem tökéletes, s abban hibák és pedig vastag hibák találtatnak, a t. közönség a következők után meg fog győződni. — Ugyanis többen váltótörvényeink fölött értekezvén, szóba jött a kereskedő könyvvitel is, mellynek hitelességére szolgáló kivántatóságai iránt nem csekély vita támadott, midőn N. és B. urak azt állíták, miszerint az első följegyzési könyvben a tételeket folyó számokkal ellátni a törvény nem parancsolja, s a kereskedői könyvek hitelességének megrontásáról szólva, törvényeink nem emlékeznek az azokbani hézagahagyásról; — F. és M. urak velem együtt ezen állítást tagadák, törvényeink világos szavait idézve, de N. és B. szinte a törvényeknek Orosz József ur német fordítására hivatkoztak, mellyet is későbbben az eredeti magyar szerkezettel összehasonlítván, a leghivebbnek s legtökéletesebbnek bélyegzett fordításban vajmi nagy különbözőségeket fedeztünk föl, t. i. a váltótörvénykönyv II. részének 106dik §-ának b*) pontjában a német fordításban kimaradt e szavaknak: „folyó szám szerint“ visszaadása, s hozzá toldatott: „es möge wie immer benannt werden,“ mi a magyarban nincs; — a g**) alatti pontnak szavai: „szokatlan hézag hagyása“ következőn vannak az Orosz fordításában előadva: „mit einem Worte, wenn mit dem Buche sich was immer für eine Veränderung zugetragen hat.“ — Mind a két rész állításai igazolvák ugyan, de milly nagy tévedésbe hozá N. és B. urakat Orosz József ur hibás fordítása?! A törvénynek közjogi tekintetben olly tisztának és világosnak kell lenni, hogy értelme felett semmi kétség se maradjon fenn, s fordító ur e szavakat: „szokatlan hézag hagyása“ ugy elmagyarázva, s olly határozatlanul adta vissza, hogy kinek kinek igen tágas mező nyitott azoknak — az eredeti szerkesztésben olly világosak és határozottaknak — különféle értelmet tulajdonítani. — Véleményem szerint, ha a törvényeknek „norma actionum“nak kell maradniok, azokat idegen ajku polgártársaink számára szoroson betűi értelmök szerint kell lefordítani, nem pedig önkényes kihagyások és elmagyarázások által elferdíteni. †)

Má di.

*) b., Minden a mi kereskedésök vagy gyártásuk köréhez tartozik, legyen ez adás vevés, vagy egyéb kereskedői vagy váltói ügy (Handels und Wechselgeschäft) időrend és folyó-szám szerint egy a főnebbi módon hitelesített első följegyzési könyvbe (Strazza, Journal, Primanota, Cassakönyv stb) jegyeztessék föl.

b., Alle Handelsgeschäfte, welche bei Führung einer Handlung oder Fabrik unternommen werden, mögen diese nun in Kauf- Verkauf- oder sonstigen Handels- und Wechselgeschäften bestehen, müssen in chronologischer Ordnung (— — —) in ein auf die obenangeführte Art beglaubigtes erstes Vermerkbuch, es möge wie immer benannt sein (Strazza, Journal, Primanota, Cassabuch u. s. w.) eingetragen werden.

**) g., Egyes levelek kivágása vagy heragasztása, minden kivakarás, egyes tételek (Posten), lényeges szavak későbbi beiktatása és szokatlan hézag hagyása a könyvek hitelességét elenyészteti. —

g., Wenn einzelne Blätter ausgeschnitten oder eingesetzt sind, einzelne Posten oder Worte radirt, oder später hineingeschrieben erscheinen, mit einem Worte wenn mit dem Buche sich was immer für eine Veränderung zugetragen hat, so ist seine Glaubwürdigkeit verloren.

†) Ez csak egy pár adat Orosz ur fordítása ellen, mi a pálezát még korán sem törti el jósága fölött. Biráló ur kedves dolgot tesz nekünk és olvasóinknak, ha további vizsgálódásai sikerétis tudatni fogja velünk Reméljük, további tanulmánya ki fogja békéltetni ezen dicsértfordítással. Szerk.